

ÜLEVAADE GRECO IV HINDAMISVOORUST:

KORRUPTSIOONI ENNETAMINE PARLAMENDI LIIKMETE, KOHTUNIKE NING PROKURÖRIDE SEAS

Kaidi Lippus

Õigusloome ja arenduse talituse juhataja

Mis on GRECO?

- Euroopa Nõukogu juures asuv korrupsioonivastane riikide ühendus - *Group of States Against Corruption / Groupe d'Etats contre la corruption*
- GRECO asutati 1999. aastal 17 Euroopa riigi poolt. Liikmeid hetkel 49, sh USA. Eestit esindab Justiitsministeerium.
- GRECO eesmärk on riikide korrupsioonivastase võimekuse suurendamine

Kuidas riike hinnatakse?

- Ühes hindamisvoorus hinnatakse kõiki liikmesriike
- Vastastikune hindamine
 - Küsimustiku täitmine
 - GRECO ekspertide hindamisvisiit riiki, intervjuud
 - aruande kaitsmine
- Järelhindamine

Varasemad hindamisvoorud

2001

- Korruptsiooni ennetamise ning võitlemisega seotud asutuste sõltumatus, spetsialiseerumine ning vahendid
- Immuniteedid

2004

- Korruptiivne tulu
- Avalik haldus ja korruptsioon
- Juriidiliste isikute vastutus ja korruptsioon

2008

- Kriminaalvastutusega seonduv
- Poliitiliste parteide rahastamine

IV hindamisvoor

Eesmärk anda soovitusi korrupsiooni ennetamiseks **parlamendiliikmete, kohtunike ja prokuröride seas**

Peamised teemad:

- eetikapõhimõtted, käitumisreeglid ja huvide konflikt;
- võimalike korrupsiooniohtlike tegevuste keelamine või piiramine;
- varade, tulude, kohustuste ja huvide deklareerimine,
- kehtivate reeglite rakendamine;
- teadlikkus.

GRECO tõi positiivsena välja:

- 2007. a kohtunike täiskogul vastuvõetud kohtusüsteemi arengupõhimõtted;
- Kohtunike eetikakoodeks;
- Kohtunike enesetaandamine on üsna levinud;
- Kohtunikele kingitusi ei tehta.
- Kohtuniku ametist vabastamise otsus tema sobimatuse tõttu tehakse RK üldkogu poolt lähtudes objektiivsetest kriteeriumitest;
- Kohtumenetluse lühendamisele suunatud tegevused.

Soovitus nr 1 seoses kohtunikega

viii. kohaldada esimese ja teise astme kohtunike ametisse nimetamise otsustele sõltumatu vaidlustamise kord; ning kehtestada kohtunike ametikõrgenduse otsustamisele objektiivsed kriteeriumid eesmärgiga tagada selle ühetaolisus, ennustatavus ja läbipaistvus;

Soovitus nr 2 seoses kohtunikega

ix. Eestil kaaluda kohtunike ametitegevuse kvaliteedi perioodiliseks hindamiseks süsteemi kehtestamist, mis põhineks ühtsetel ja objektiivsetel kriteeriumitel ning võtaks arvesse kohtuniku sõltumatuse põhimõtet;

Soovitus nr 3 seoses kohtunikega

X. töötada välja kohtusüsteemile suunatud tegevuskava huvide konflikti ning korrupsiooniriskide ennetamiseks ja haldamiseks; ning tagada nimetatud tegevuskava, s.h Eesti kohtuniku eetikakoodeksi, järgimine;

Soovitus nr 4 seoses kohtunikega

xi. tagada täiendavate meetmetega kohtunike korrupsioonivastase seaduse alusel esitatavate majanduslike huvide deklaratsioonide tulemuslik järelvalve;

Soovitus nr 5 seoses kohtunikega

xii. töötada välja kestvad koolitusprogrammid kohtunikele, mis keskenduksid kohtunikueetikale, huvide konfliktile (sealhulgas taandumisele ja taandamisele), kingituste, võõrustamise ja muude soodustustega seotud reeglitele, samuti huvide deklareerimise ning muudele korrupsioonialase teadlikkuse ja ennetamise meetmetega seotud reeglitele.

Kellega soovitusi arutada?

- Kolleegidega;
- KHN-i liikmetega, kohtunikud: Meelis Eerik, Tiina Pappel, Andra Pärsimägi, Kaupo Paal, Henn Jõks; Piia Jaaksoo, Virgo Saarmets ja Lea Kivi;
- JM –st Mari-Liis Sööt, Urvo Klopets, Kaidi Lippus

Head täiskogu jätku!

Soovitused seoses parlamendiliikmetega

1. Lobireeglitega seonduv (I)
2. Huvide konflikti vältimiseks mõeldud käitumisjuhiste väljatöötamine (II-III)
3. Viisakuskingituste vastuvõtmisega seotud reeglite rakendamine (IV)
4. Parlamendiliikme staatuse lõppemisel võimalike töökohapiirangute vajaduse analüüsimine (V)
5. Majanduslike huvide deklaratsioonide järelevalve (VI)
6. Parlamendiliikmete nõustamine huvide konflikti korral ning teadlikkuse tõstmine (VII)

Soovitused seoses prokuröridega

1. Prokuröride edutamise ning hindamisega seotud küsimused (XIII-XIV)
2. Prokuröride eetikakoodeksi täiendamine (XV)
3. Viisakuskingituste vastuvõtmise temaatika (XVI)
4. Majanduslike huvide deklaratsioonide järelevalve (XVII-XVIII)
5. Eetikaalased ning huvide konflikti vältimisele suunatud koolitused (XIX)